

RESNICA

Uredništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.

Upravništvo:
Zadr. tiskarna, Ljub-
ljana, Dunajska c. 7.

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna št. 20 h.

Govori resnico, — pa se smeješ lahko vragu v obraz.

Shakespear „Henrik IV.“

Terorizem slabe vesti.

Vsak terorizem je znamenje slabosti. Kdor zagovarja dobro stvar, temu ni do tega, da ne bi pustil do besede tudi nasprotnega mnenja, kajti ravno v izmenjavanju in primerjavanju raznih mnenj se resnica le še bolj pokaže, se izčistijo nazori in poravnajo nesporazumi.

Pri nas na Slovenskem pa vlada sedaj terorizem zmote, ki ne pusti do besede pametnega mnenja, ampak divja tjavendan brez premiselnosti in brez kritike. Kdor bolj upije in zabavlja ta je večji junak. Kdor pa pravi: Ljudje pomislite vendar! — ta je izdajalec in se mu morajo usta zamašiti.

Taka politika mora biti napačna in mora dovesti do razočaranja. Politika terorizma je bila prej le sredstvo v rokah liberalne stranke. Pri raznih volitvah smo tega dovolj izkusili. Tudi v liberalnem časopisju je bil terorizem glavno orožje. Kdor je bil liberalcem nevšečen, tega so časniki grdili, ga napadali in obrekovali, da bi ga preplašili in izgnali iz javnega življenja. To orožje so sprejeli od liberalcev mladini in ga izvajajo z vso divjostjo.

Začel se je terorizem v Katoliškem tiskovnem društvu, koder so vsakemu, ki ni oficialnega mladinskega mnenja, enostavno zaprli liste in ga obsodili, da se mora brez brambe pustiti napadati. Duhovnike in laike na deželi, ki se upajo imeti lastne misli, sedaj v listih Kat. tisk. društva napadajo. Liberalci imajo sedaj za boj proti nam torej na razpolago tudi liste društva, ki je bilo ustanovljeno zato, da se v njih branijo

katoliški moške proti napadom svobodomiselcev. Mislili so, da je sedaj resnici zaprta vsaka pot v javnost, in da se bodo starini dali kar mirno podavit.

Odkar pa imamo svoje časopise, pa divja terorizem proti našim listom. „Resnico“ in „Novice“ preganjajo na vse kriplice, da ne bi prišli ljudstvu v roke. Že na pošti se začnejo to preganjanje, kakor nam poročajo številke, ki nosijo označbo, da se vračajo, dasi jih naslovljenci niti v roke niso dobili. Agitatorji zasledujejo naročnike in pregovarjajo, da naj teh listov ne boro ter pri tem prav po mladinsko lažejo. Od vseh strani nam zre nasproti strah, da ne bi ljudstvo izpregledalo, ako izve resnico. Vsak, ki ima zdaj slabo vest v politiki, se trudi, da bi zabil čitanje in naročevanje poštenih listov.

Kako daleč je že dospela sirovost mladine, nam pričajo poročila, ki jih dobivamo dannadan. Poštene duhovnike obkladajo z najgršimi priimki. „Starine je treba pobesiti,“ „najbolje bi bilo, da se starini pobijejo.“ — taki izrazi se slišijo v mladinskih vrstah. Tako se govori o najzaslužnejših možeh. Potem še hinavsko pristavljajo, čes da starini „niso katoliški.“ In tako govore ne le po imenu katoliški, v resnici pa boljševiški mladini, ampak tudi pristni liberalci, ki se čutijo sedaj na deželi popolnoma isto z mladini. Čut za dostojnost tudi v privatnem življenju vedno bolj pada. Naši somišljeniki vedo povedati o brezobzirnosti frivolnosti in sirovosti mladine marsikatero, ki bi se zdela neverjetna, ako ne bi bila izpričana po verodostojnih ljudeh. Laž in

obrekovanje cvete in vsak čut za resničnost se hoče že v kali zatreti.

A mi se ne umaknemo. Ravno žalostno dejstvo, da je zlo že tako daleč napredovalo, nam daje pogum, da ne omahnemo, ampak da nadaljujemo svoje delo. Kar je treznih in razumnih mož, so itak vsi na naši strani. Mi gremo z vso odločnostjo naprej, da dobe poguma tudi oni, ki se boje mladinskega terorizma.

Žalostno bi bilo, da bi se bilo posrečilo mladinski agitaciji slovenski narod v zadnjem času tako izpriditi, da bi postal nezmožen trajno ločiti laž od resnice.

S terorizmom sta hoteli združeni SLS. in JDS. slovenske občine spraviti na pogubno pot. Vse časopise Katoliške in Narodne tiskarne je s polnim parom delalo na to, da bi občine zbegale. Uspeh nam pa kaže, da to časopise še ni vsemogočno, ampak da je v naših občinah še dovolj poštenih in zdravih mož, ki s studom obsojajo to početje. Samo tam, koder je v kraju samem kakšna oseba z lažjo in hujškanjem trenutno zbegala može, se je storil nasproten sklep. Te osebe so pa znane in bo dolžnost naših somišljenikov, da jih brezobzirno razkrinkajo in store neškodljive za bodočnost.

Tu se torej terorizem ni obnesel. Le brez strahu naprej! Mi smo že hujše stvari prestali, bomo prestali tudi sedanjo zmedo. Ljudstvo bo videlo, kakšen sad bo rodilo delo brezvestnih hujškačev. In tedaj bomo mi govorili, ki nismo ves čas krenili s poštene poti.

LISTEK.

Vrnil se je.

Spisal *.*

Njegova sestra je slonela ob bolniški postelji ter imela v roki vojno dopisnico svojega brata. Nešteto krat je že prečitala kratke a pomenljive besede: V par dneh pridem domu.

Neizmerna radost je prevzela njeno srce, ko je prvič čitala te besede, a zatri jo je takoj pogled na mrtvaški obraz bolnika, ki je težko sopesel na postelji.

Prijela je mater za roko — bila je mrzla, koščena.

Globoko je vzdihnila in njena duša je molila takole:

„Oh mati, naj še toliko časa živite, da pride. Saj pride morda že jutri, morda že danes. In priti mora, saj je pisal, da pride. Da bi Vas vsaj enkrat še videl! In prepričana sem, da Vi oživite, da se Vam zdravje povrne in da bomo zopet vsi srečni skupaj, ko se vrne naš Tone — — —“

Bolnica ni razumela njene molitve. Odprla je svoje globoko vdrti oči, zahropelo ji je v prsih, dvignila je glavo, jo nagnila

na desno stran, odprla svoje suhe ustnice, od katerih so se komaj slišno odtrgale besede: „Kje je Tone, Tone?“ —

Hči je objela svojo mater in ji milo rekla:

„Oh mati, Tone pride, pride.“

Bolnica teh besed ni slišala, še manj pa razumela.

Zopet je zaprla svoje oči.

In hči je pokleknila ob postelj in zakrila svoj obraz. —

Češnje so cvetele, ko je jemal Tone od doma slovo. Češnje so cvetele in bučele so jih obsule in žalosten je slonel Tone ob čebelnjaku, svoji najljubši zabavi ter zastoj čakal prvega roja. Ni ga čakal — prišel je poziv, da mora obleči vojaško suknjo.

Komaj se je poglela pri hiši žalost, da je pred dobrim letom umrl gospodar ter izročil vse svojemu edinemu sinu, že je prišla druga še težja vest, da mora edini sin v vojno.

V hiši je bilo, kot bi se pripravljali k pogrebu — a Tone je bil vesel. Mati in sestra sta molčali — Tone pa je pel in vriskal, da se je slišalo zvečer čez celo vas.

Materina duša je bila težak kamen. To je bilo vprašanje: Ali se še kedaj vrne? — Morda — ne. In potem? In na tem težkem kamnu je sedela še ena strašna žena: smrt. Če pade on — ali če umre ona — mati, vdova, gospodinja! Kaj bo potem z gospodarstvom?

Od tistega dneva poziva se ni razvedrilo lice ne matere ne sestre, malo je bilo besedi — in še pri jedi je zastala beseda in odrekel okus.

Tonetu so pa rudeči nagelni na oknu in zeleni, duhteči rožmarin in bele lilije na vrtu govorile drugače: Ne, Tone, ti si otrok naših gredic. Poglej čebele v čebelnjaku; vsaka te pozna in nobena ti nič zalega ne stori, ker te pozna in te ljubi. One srkajo med iz naših src in ga tebi poklanjajo v znamenje hvaležnosti in ljubezni. Ne, Tone, ti se boš vrnil — in zopet ti bomo pele najlepšo pesem okoli tvojih ušes tvoje najljubše hčerke — čebele in zopet bode bajni vonj cvetic iz vrta se prikradel v tvoj nočni mirni stan ter te zazibal v sanje brez boja in brez skrbi ...

Tako so govorile cvetice — rudeči nagelni, zeleni rožmarin in bele lilije ...

Ko je Tone zadnji večer zaukal na vasi,

Vsem na znanje!

Kljub vsem ugotovitvam in jasnim protidokazom še vedno razširjajo izvestni pošteni lažnjivo trditev, da sem pisal pismo za predstavitev 2. gorskega strelsk. polka iz Ljubljane.

Ugotavljajoč z vso preciznostjo, da nisem v tej zadevi sploh nobenega pisma pisal najs bode komurkoli, pozivljam tistega, ki utegne trditi, da je tako moje pismo videl, naj se sam oglasi in krije svojo predrznost s svojim lastnim imenom. Imenujem ga pa že v naprej podlega lažnjivca in obrekovalca, in naj bo kdor hoče; kajti kdor trdi, da je videl pismo, ki ga ni in nikdar bilo ni, ne zasluži milejšega naziva. Pač pa zasluži tudi še „častni“ priimek bojzljivega potuhnjence, ker se samo skriva za plotom in prepušča razširjanje nizke izmišljotine nekaterim revolveržurnalistom in trapastim klepetuljam.

Na Dunaju, julija 1918.

Dr. Ivan Šusteršič,
državni in deželni poslanec.

Naše občine in deželni glavar.

Dež. glavar dr. Ivan Šusteršič je prejel naslednje izjave:

Visokorodnemu gospodu
dr. Ivan Šusteršiču
deželnemu glavarju itd. itd.
v Ljubljani.

Glasom Vašega cenjenega dopisa z dne 18. junija 1918, Vas se na Vašo izjavo iz imenika častnih občanov tukajšne občine črtalo ne bode, ker je tukajšnji odbor v svoji seji dne 14. t. m. soglasno pritril še k svojemu sklepu z dne 14. IX. 1913 s prošnjo, da blagovolite ostati še v naprej častni občan tukajšne občine in sprejeti udanostni poklon občinskega zastopa.

Županstvo občine Drašiči,
dne 19. julija 1918.

M. Nemanič, obč. svet. Bajuk, župan.

Preblagorodni
gospod deželni glavar!

V smislu sklepa v občinski seji z dne 15. julija t. l. se uljudno naprošate,

da blagovolite ostati nadalje častni občan občine Gorje.

Nadejaje se, da boste ponovno izvolitev kot znak zahvale in priznanja nevenljivih zaslug za našo občino blagohotno sprejeli, Vas uljudno prosim, da nam ostanete i nadalje naklonjeni ter junaško vztrajate vkljub vsem po časopisju nahujskanim in zapeljanim nasprotnikom.

Županstvo občine Gorje,
dne 16. julija 1918.

Jakob Jan, župan.

Naše stališče k bodoči varstveni carini.

Kmetijski veščak nam piše: V ogrski poslanski zbornici je dne 5. junija govoril ogrski grof Tisza o zopetni vpostavitvi kmetijske varstvene carine, za kar se sicer sedaj ne zavzema, izreka pa, da bo to po vojni zopet v najvišji meri potrebno.

To mu zlasti socialni demokrati silno zamerijo. Nek dunajski list meni, da mestno prebivalstvo sicer razume hotenje kmetijstva, da si opomore, varstveno carino na kmetijske pridelke, ki se bodo po vojni uvažali od drugod pa smatra za nepotrebno ali pa pravzaprav za konsumenta kot za producenta škodljivo. Mesto varstvene carine naj se raje kmetijstvo do skrajnosti intenzivira. Povečanje poljskih pridelkov s pomočjo moderne agrarne tehnike, izvedba melioracij in podobne stvari so glavni činitelji, ki naj jih ljudski zastopi in država najpreje uresniči ali pravzaprav, ki naj jih kmet sam izvede s svojim denarjem. To so res stvari velikanskega pomena, katerih napredujoče kmetijstvo ne sme in ne more pogrešati, toda predvsem se je treba vprašati kje bo kmet za to vzel potrebni denar. To naj bi pomislil dunajski list. Tudi v sedaj ustavljeni list JDS. „Domovina“, ki si poskuša loviti kaline tudi med kmeti je napisal nek frakar neko podobno bedarijo, da bi kmet morda le verjel, da se JDS. poteguje tudi za njega. A stvari se je pisec slabo prijel. Isto hoče kot socialna demokracija, ki sploh ne pozna drugega dela kot boj proti agrarstvu.

Pustimo to. Vzemimo v roko svinčnik in izračunali bomo koliko milijard bi stalo, ako naj se naenkrat izvede to kar priporočajo slovenski demokrati in vsi avstrijski socialni demokrati. Kmetu pa teh milijard

ne bo nihče podaril in še najmanj vsi ti različni svetovalci. Zato pa mora kmet gledati, da pri svojem delu spravi vedno tudi gotov dobiček, da se obdrži na sedanji višini oziroma, da svoje pridelovanje pomnoži v korist lačne demokracije. Dokler kmet ne bo toliko zaslužil, da bo za intenziviranje svojega obrata mogel razpolagati čez zadostne denarne zneske, toliko časa naj nikari nihče ne misli, da bo z lepimi besedami kmetijstvo odrešeno. Kdor torej hoče kar kmetu svetuje, mora glasovati tudi za varstveno carino na kmetijske pridelke, da se s tem omogoči konkurenčna sposobnost našega kmeta proti onim iz tujih držav, ki k nam uvažajo kmetijske pridelke.

Posebno trapasto bobne nekateri listi, kako je kmet v sedanji vojni dobro zaslužil in da je poravnal dolgove, vendar je čudno, da tega nihče ne vidi, da je pa kmet tudi oddal skoraj že vse kar ima, ostalo mu je le še nekaj izmognane zemlje in prazni hlevi. Kdaj pa bo to nadomestil in s čim. Še bolj neumno pa je izvajanje, da varstvena carina neposredno podraži tudi zemljo, potemtakem obteži obrestovanje in bi pomenila začetek novega kmetijskega zadolževanja. No, varstvena carina pa je pri tem pač tako nedolžna, da more kaj takega trditi le oni, ki bo šele čez nekaj tisoč let iznašel smodnik. Socialni demokrati se torej mislijo, da se bo novo kmetijsko zadolževanje dalo zabraniti le na ta način, da se kmeta prisili prodajati svoje pridelke ceneje kot to more tuji import, ki z znatno nižjimi delavskimi in strojnimi delavnimi močmi prideluje.

Ravnokotno že preje omenjeni dunajski list napravlja odgovornega kmeta zaradi težjega izhajanja industrijskih delavcev, ki imajo po 5—6 otrok, ter morajo v vojnih kuhinjah plačevati samo za kosilo blizu do 100 K na teden. No, če delavec toliko zasluži, da to plačevati more, tedaj bo po vojni to tudi zmogel in ako ne zmore tedaj temu gotovo kmet ni kriv, njegove cene so vedno še najnižje, v takih slučajih naj se zahteva pomoči od industrije, kajti po kakem računu naj kmet vzdržuje industrijskega delavca, ako mu industrija ne da dovolj plačila, na kak način naj pride kmet do tega, da bo omogočeno pri slabem delavnem zaslužku dobro živeti in imeti obilo otrok, ki pomenijo naraščaj le za bodoče industrijske in nikakor ne kmetijske delavce.

Industrijski delavec sedaj ne more izhajati, plačevati mora visoke vsote samo za

je postal pod oknom, predno je odšel k počitku.

Nagelni njegove sestre so bili tisti večer pod oknom temnorudeči, krvavi, čebele — njegove ljubljenske so počivale, zeleni rožmarin in bele lilije so izgubile svoj duh.

Tone je jemal slovo — in cvetice tudi. V ranem jutru je korakal Tone s kovčgom čez hrib. Teško je bilo slovo. Ne zanj! Ampak za mater in sestro. Njega je spremljala ena misel: Vrnil se bom, vrniti se moram, saj sem sam pri hiši — in brez mene bi čebele umrle in cvetice v vrtu bi usahnile.

Mati in sestra sta odprli okno in z belim robcem za njim pošiljali pozdrave — in rudeči nagelni so se majali in priklanjali. Bele lilije so se uklonile.

Tone — vojak — je odšel.

Ni bilo glasu od njega mnogo, mnogo mesecev. Spočetka je pisal parkrat, večkrat, pa ni dobil odgovora. Prišel je takoj v ujetništvo. Sanjal je o domu, o čebelah, o rudečih nagelnih, o belih lilijah — o materinem srcu — pa nobena duša mu ni dala odgovora, dasi je tudi v tujini videl matere in nagelne in rožmarin in lilije.

Zanj je bilo to vse brez ljubezni in brez duha.

Na oknu so se nagelni posušili, lilije v vrtu so že davno izcvetele, čebele so v čebelnjaku izmrle, ker ni bilo Toneta pri hiši.

Na bolniški postelji je ležala mati — starka — ne po letih, po življenju, po trpljenju.

Odkar od Toneta — edinca, ljubljence — ni bilo glasu, je mati opešala, oslabela. Še več — omračil se ji je duh.

Usmiljena sestra — edina hči — ji je bila angel varuh pri postelji.

Iz bolniških usten pa je donel vedno isti glas: „Kje je Tone, Tone?“

Ob teh večnih vzklikih postala je celo ona topa, brezčutna.

Tedaj je pa prišla vojna dopisnica od njega, da pride.

Kako rada bi ji to dopovedala, da bi jo osrečila, da bi ji vdahnila življenja — pa je bilo vse zastoj, čim bolj je govorilo njeno srce — tem bolj blede so bile materine oči.

Kaj se godi okoli nje, ni vedela več. Da se ji bliža nagloma njena največja sreča

— ni slutila.
Zaspala je.
In njena hči je zaplakala.

Po beli cesti je stopal vojak. Urnih korakov kot še nikoli. Za njim je bilo vse trpljenje, vsa bridkost, vse pomanjkanje, vse solze — pred njim pa up — rojstna hiša. Iz ujetništva domov — po tako dolgem času.

Noben ga ni poznal na cesti — še celo poštar ne. Se le po prijaznem pogledu sta se spoznala in poštar ga je vzel na voz.

Pa je že hotel poštar ziniti: Ravno danes so vam pokopali mater — pa mu je pamet rekla: Molči — in udaril je po konju.

Po cesti so šli ljudje v črno oblečeni. Poštar je djal: Pogrebci so — sorodniki.

Vojak se pa za to ni zmenil. Nasmehnil se jim je — in oni so ga čudno gledali. Nobeden ga ni poznal.

Med poštarjem in vojakom je nastal molk.

Ko sta bila pa na razpotju, mu je djal poštar: „Nekaj vam moram povedati. Vaša mati so umrli.“

jed — sedaj, ko vendar nimamo agrarnih carin, menite li, da bi bilo po vojni kaj boljše, četudi se agrarna carina ne bi dosegla? Kdor zasluži manj kot je za njegovo družino potrebno bo težko izhajal če varstvena carina čuva koristi našega kmeta ali ne.

Naj se kmetijska varstvena carina onemogoči, tedaj naš kmet ne bo imel več od svojega dela primerne dobička, ker bo moral konkurirati, denarja mu bo zato zmanjkovalo in zadolževal se bo dokler ne bo zapel boben. Z njegovim naslednikom bo isto. Tako bi se v doglednem času moral kmetijski stan sploh izgubiti. Falirani kmet bi potem delal kot industrijski delavec prejšnjim delavcem konkurenco in bi sploh na ta način moral nastati pravi Babilon. Sem radoveden, če bi potem mogli od same industrije živeti.

V vprašanju varstvene carine s Tiszó popolnoma soglašamo.

Kdo je kriv prehranjevalne polomije?

Čimdalje bolj se širi spoznanje, da se prehranjevalno gospodarstvo v sedanji obliki ne more več obdržati, celo socialni demokrati to uvidevajo. Naravno je, da ima poleg konsumentov predvsem kmečki stan kot stan producentov še največ pravice pritoževati se nad nepravilnim gospodarstvom. Posebno to velja zaradi žitnega in krompirjevega gospodarstva, ki je urejeno tako, da kmečko obratovanje v vseh ozirih silno ovira, da je gospodar od dne do dne v večjih škripcih, da ne more ganiti niti na levo niti na desno, da ne more več pridelovati tudi ko bi hotel. Ne samo dejstvo, da državne oblasti v najsvetejše pravice kmetove vedno globlje posegajo, ga sumničijo in stražijo njega in njegove pridelke kot prave hudodelce in ga s tem žalijo ter ponižujejo; ne zadostuje samo to zadosti žalostno dejstvo, tudi skrbi oblast zato, da uredi cene kolikor najbolj pogrešno more, da s tem veselje do dela še bolj ubije. Samo en slučaj. Ko je letos po Belikrajini najbolj primanjkovalo semenskega krompirja, je dobil komisijonar nalog rekvirirati krompir in je to tudi izvršil neglede na to, če bo kmet imel kaj saditi ali ne. Ljudje se oddaji niso upirali, ker so vedeli, da ne bi nič pomagalo. Prevzete pridelke se dandanašnji povsod plačuje takoj, komisijonar pa

je odvzeti krompir plačal šele v treh mescih in sicer tako, da so posestniki, ki jim je bilo odvzetega po 20 do 30 kg semenskega krompirja prejeli za vso množino po nekakih 20 do 30 vinarjev tako, da navadno 1 kg krompirja ni bil plačan niti po vinarju. Pa vprašajte najhujšega rablja, če bo mogel reči, da bo tako prizadetega kmeta obesil, ako se nad vse krepko priduši, da odslej ne bo pridelal niti enega krompirja, niti enega žitnega zrna, četudi mu oblast žuga ne vem s čim, kajti pojmiti ne more zakaj naj se celo leto trudi in ubija, da bi drugi imeli kaj jesti, on, producent pa ne. Takih sklepov ni bilo malo in tudi družin morda ne bo malo, ki bodo odslej morale živeti od aprovizacije.

Tako daleč smo prišli, vse že uvideva kam plovemo, oblasti pa so seveda še vedno slepe in se dajo voditi samo od gotovih slojev, ker se boje mestnih kravalov, na deželi pa vzgajajo vedno pogubonosnejšo kmetovo pasivnost do pridelovanja in revolucije.

Pri vsaki priliki se čuje grmenje in zablavljanje socialnih demokratov na tiste, ki državo preživljajo in četudi predobro vedo, da kmet ni želel vojne, ker on v nji največ trpi, jih ni sram rogoviliti in hujskati ter ščuvati vlado na kmeta. Na raznih skupščinah se rodijo resolucija za resolucijo, ki obsojajo sedanje centralistično gospodarstvo in kmetu podtikajo prikrivanje, tihotapstvo in goljufijo, medtem ko naj bi socialni demokrati bili sebe po prsih in vsklkali: mea culpa. Socialni demokrati sami so največ zakrivil, oziroma so zakrivil vse, pa si upajo odklanjati odgovornost. Kdo pa je kriv, da imamo v Avstriji priznано najslabše gospodarstvo, t. j. razne centrale. Socialni demokrati so v svojih blaznih pretiravanjih doktrin pripravili naše prehranjevalno gospodarstvo natančno do tistega poloma, kakor boljševiki s svojimi trapastimi idejami Rusijo v politični polom. Ruske oblasti so bile preslabe, da bi se bile mogle boljševikom upreti, naše oblasti pa so še slabotnejše in se slepo uklanjajo povelem avstrijskih boljševikov — socialnih demokratov. Ti samo malo porogovilljo, pretljo s stavkami in nemiri, pa že se vladi pretresejo hlačice ter hiti ugoditi vsaki zahtevi socialnih demokratov brez vsakega ozira na producenta. Saj vsako leto doživimo, da nam vzamejo zadnje grizljeje, da morejo z

njimi zamašiti usta onih, ki so v državi in za državo najmanj.

Glede delovanja prehranjevalnega sveta odklanjajo socialni demokrati vsako odgovornost in vse slabo mečejo le na zastopnike kmetijstva. Pravijo, da so v tem svetu v manjšini pa si pogledjmo kako je v resnici. Zastopnike imajo socialni demokrati ne samo v prehranjevalnem svetu, ampak sploh vsaki povsod, poleg tega imajo na strani vse svoje in tudi vse časopisje drugih političnih smeri razven strogo agrarnega časopisja. V prehranjevalnem svetu je samo 26 kmetijskih zastopnikov, medtem, ko je drugih zastopnikov 86, tedaj so zastopniki kmetijstva komaj tretjino tako močni pri glasovanjih kakor drugi stanovni. Kdo ima torej pravico odklanjati odgovornost zaradi vsestranske polomije, ko se vendar mora vse zgoditi tako kot hočejo socialni oemokrati?!

Ko je bil letošnjo pomlad kmetu odvzet po zakonu zavarovani zadnji prašek moke, se socialni demokratje že konečno niso mogli več zdržati, da ne bi povedali celemu svetu, da v Avstriji vladajo oni, da morajo avstrijske oblasti storiti vselej to, kar hočejo socialni demokrati, saj je ob tej priliki pisala dunajska „Arbeiter Zeitung“ dne 23. aprila t. l.: **Vlada stori torej res vse do pličice, tako kot ji mi predlagamo**. Gospodje rudeči bratje, torej le leporep stisnite in priznajte, da ste vse mizerije od začetka do konca krivi vi sami in pa naša boječna vlada, ki od straha pade v omedlevico če vidi par pijanih rdečih kapic.

Odgovornost zaradi centralističnega gospodarstva in splošne prehranjevalne polomije nosijo socialni demokrati, kajti mi smo centrale odklanjali, ti pa so jih propagirali in zato sami naj popijejo vročo juho, ki so jo skuhali; polomijo naj pripišejo na svoj račun.

Zločini v jugoslovanski legiji na Ruskem nad kralju zvestimi Hrvati in Slovenci.

Mučenje in pobljanje Hrvatov v Odesi.

Narednik Vid Rajković iz Brinja sledeče priča: Drugi dan je govoril neki srbski oficir: „Naj izstopi, kdor hoče biti srbski prostovoljec“.

Od 1200 mož jih je izstopilo samo 20 do 30, rodom iz Banata in Srema. Nato vpraša oficir: „Kaj pa ste vi ostali?“ — „Mi smo Hrvati in nečemo biti prostovoljci, najmanj pa streljati na svoje brate in očete. Postreljite nas takoj na mestu, nismo in ne bomo prostovoljci.“ Srbski oficir odgovori: „Ne bomo vas, poslali vas bomo v Sibirijo v rudnike in bote suznji!“ Mi pa smo odgovorili: „Rajši gremo v Sibirijo in rajši smo suznji.“ — Nato so nas natlačili v vozove in oficir pravi: „Idite v Sibirijo v rudnike, vsi boste tam poginili!“ Odgovor naš je bil: „Pošljite nas, gremo tudi v Sibirijo!“ In res, 27. novembra 1916 so nas prepekljali na kolodvor v Odeso. Tu pa so nas čakali srbski prostovoljci, ruski vojaki in kozaki, vsi v orožju. Ker smo se upirali, so nas z bajoneti nagnali v tabor prostovoljcev po 20 in 20. Tu so nam trgali obleko, nas tolkli in psovali. Ker se Rajković ni hotel vpisati med srbske prostovoljce, so ga oficir in prostovoljci tako mučili, da mu je prišlo kri iz nosu in ust. Ker ni bilo druge pomoči, se je vpisal pod napačnimi osebnimi podatki. Na marodevizitu je imel 41 stopinj vročine in pljuval kri. Ruski in srbski zdravniki so ga določili za mestno bolnico. Ko je prišel voz, pa so mesto njegova odpeljali nekega Srba, in ga pustili v marodni sobi. Med groznimi bolečinami so ga srbski komitaši brcali, rekoč: „Kdo si ti,

„Kaj?“ je djal Tone.

Ni bilo nobenega oogovora.

Poštar je udaril po konju in izginil v daljavi.

Tone je obstal.

„Ali je resnico govoril? Morda se je pa zmotil? Saj me niti ne pozna. Ni mogoče! Toda — kdaj bi umrla — morda že pred leti. Zakaj mi niso pisali? Če bi to vedel, ne bi prišel domov. Toda morda je pomota — hitro domov.“ Tako je govorila njegova duša.

In koraki so ga nesli naprej in srce je šlo pred njim.

Bilo je poldne, ko je obstal pred podružnično cerkvijo. Pogledal je na uro. Bilo je tiho v zvoniku. Zakaj ne zvoni? Pogledal je v zvonik. Nobenega zvona notri. Kam so jih djali? Ali je bil sovražnik tukaj? Ali jih je vzel? Tolikokrat sem potrkaval nanje! Kje so? Line so bile prazne — in zvonilo ni poldne. Na koncu vasi je stala njegova rojstna hiša.

Približal se ji je z neizmernim hrepenenjem, z neskončno ljubeznijo, a — z neizraznim strahom.

Stopil je na dvorišče.

Hotel je prestopiti hišni prag.

Tedaj ga ustavi neznana dekla ter mu pove, da jih še ni od pogreba domu.

Tonetu je bilo temno pred očmi...

Ni vprašal za dovoljenje — vstopil je v sobo.

Soba je bila prazna — okna odprta.

Po sobi je vel še mrtvaški duh. Na oknu so gorele še lučice — in križ in mrtvaške sveče so bile še postavljene.

V posodici je bila še zelena vejica rožmarina z blagoslovljeno vodo.

Tone je pogledal okoli sebe — in vse razumel. Na oknu ni bilo več rdečih nagelnov, iz vrta sem ni bilo čuti šumenja čebel in o opojnem vonju belih lilij tudi ni bilo duha.

Tone je padel na kolena, zgrudil se kot razbit spomenik, sklenil svoji roki in vzdihnil:

„Ko bi to vedel — se ne bi vmil!“

Tone je tiho odšel, kakor je prišel.

In od tedaj ni bilo o njem nobenega glasu več.

Razširjajte „Resnico“!

Hrvat, majka ti hrvatska! Živi do večera, dalj ne boš. Naj te požro črnomoške ribe! — Potem so ga njegovi znanci prenesli v svojo barako in razglasili za mrtvega. Osem dni je ležal, nato je vstal. 6. dec. 1916 so ga vtaknili v neko stotnijo, dasi je bil še težko bolan; 15. so ga določili za pisarja 4. čete 7. polka, ki je šla iz Odesa v Marinsko. V noči med 22. in 23. decembrom je pobegnil z 215 možmi proti Odesi k vojaškemu predstojniku, a do njega niso prišli. Blizu Odesa so jih že čakali kozaki, ki so jih za ubežniki poslali Srbi, jih napadli s konji, sabljami in kopji, streljali nanje in ranjene ter izmučene poslali nazaj v Marinsko. Med potjo so jih tolkli, podili kot volkovi ovce, 5 do 6 km, tako da so padali v blato. Bosi so bežali, plakali in prosili Boga, da jih odreši. V Marinsku pa jih je že čakala banda prostovoljcev. Njega kot narednika, bataljonskega pisarja in načelnika moštva so pred bataljonskim poveljstvom tolkli s puškami, pljuvali vanj in ga lasali. Major Srgjan Gajić je zapovedal: „Uporne šarže na desno krilo!“ Ko je zagledal Rajkovića, je zrasel nad njim: „Ti si tuj narednik, „j... ti majku tvoju“, ki si pobunil moj bataljon in moje fante.“ Udaril ga je, da se je sesedel. „Komitaši, peljite ga v klet in delajte z njim, kar hočete. Naj mi 24 ur ne pride pred oči.“ Seveda so vsi šarže bili med odgonom v klet pretepeni od komitašev, ciganov iz Banata. Rajković navaja vse po imenu. On je nezavesten obležal na tleh. Slekli so ga, polili z mrzlo vodo, potem se je šele zavedel svojega mučeništva. Ves denar so mu vzeli. Potem so ga zaslišavali zunaj komitaši, zakaj je povzročil upor in zakaj noče biti prostovoljec. Nato so ga zopet mučili, s puškinimi kopti bili v prsi in ledja, ter ga mrcvarili do nezavesti. Pohabili so mu prste. Tako so delali tudi z drugimi. Ta tortura se je znova ponavljala. Stopali so mučeničkom po trebuh in prsih. Za njihov denar pa so Srbi popivali in se jim rogali: „Dobro ste, Svabi, zaslužili novce, mi pijemo, po vaši koži bijemo!“

Ponovno so jih silili, da se vpišejo med srbske prostovoljce, vendar tega do smrti mučeni Hrvat niso storili. Med mukami so se večkrat onesvestili, metali so jih v temnice, zopet in zopet trpinčili. To je trajalo štiri dni. Peti dan so jim obvezali rane. Naslednje dni so jih ponovno nagovarjali za veleizdajalsko stvar. Šarže tega niso storili. Potem jih je odgnal nadporočnik Konda kot upornike v Odeso. Pri odpravljanju v Odeso pa jim je rekel bataljonski poveljnik Srgjan Gajić: „Jaz ne vem, kaj bo z vami. Toliko pa vem zate, naredniče, da ti ne ostaneš živ. Zate je postavljen kol, nasadili te bodo nanj vsakih pet minut, taka bo tvoja smrt!“ —

Srbski prostovoljci so jih tolkli noč in dan, ter gonili v nekake fabrike v Odesi ter po poti skozi mesto zopet pretepali. Ko so jih tamkaj zaprli, so jih ponoči pretepevali trije komitaši. Drugi dan so prisodili vsakemu po 20 udarcev in jih nagnali nazaj v Marinsko. Tam so jih porazdelili po stotnijah, Rajkovića degradirali in porabili za razna dela.

21. januarja 1917 so dospeli mučeničkom Hrvatje v mesto Ovričev v tavrjski guberniji. Tam je bilo mnogo Židov in Nemcev, katerim so pripovedovali, kaj in kako je z njimi. Zavzeli so se za nje, predvsem neki učitelj, ki mu je Rajković dal 17 rubljev za brzojavko v Petrograd. Odtam je prišla komisija, ki jih je oprostila. (Dalje prih.)

Slovenski vojak, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva

se je pri nas oglasil in izjavlja: Popolnoma vsemu pritrdim, kar piše „Resnica“ o mu-

čeništvu hrvaških in slovenskih vojakov v Odesi. Prav je, da se te stvari objavijo in da se izve čista resnica — potem se bodo tudi pri nas marsikom očie odprle. Koliko sem pretrpel radi tega ker sem Slovenec in so tudi mene hoteli spraviti v armado veleizdajalcev. Nemce in Mažare so pustili pri miru in so jih oddali v skupna taborišča. Nas Slovence so pa gnali na delo in ko so prišli Srbi in češki odpadniki, so nas hoteli z vso silo spraviti zopet pod orožje. Mene so imeli zaprtega in so me stradali, pa sem se jih vendar rešil. Potem so pa prišli vojaki, ki so mi pravili o grozodejstvih v Odesi. Kar je „Resnica“ poročala iz Odesa, je vse do pičice res. Najhujši proti nam so bili Srbi. Veliko narodov sem videl v teh strašnih štirih letih, pa to moram reči, da tako divjega sovraštva in brezsrčne krvočnosti nisem pri nobenem opazil, kakor pri teh Srbih, ki so nas hoteli prisiliti, da bi šli v boj zoper svojo lastno domovino. Ko sem prišel domov, ko sem zopet začel čitati slovenske časnike in sem slišal, kako se velik del Slovencev navdušuje za Jugoslavijo pod vodstvom Srbov, sem takoj vsakemu rekel: Ljudje božji, vi ne veste kaj zahtevate. Nikdar in nikoli pod Srba! Jaz sem to na svoji koži izkusil. Na vprašanje, kakšno je gospodarstvo boljševikov, je slovenski vojak odgovoril sledeče: Boljševiki so se organizirali po vseh krajih, tako da so pristopili k njim vsi tisti, ki so hoteli izriniti nastale homatije za to, da se obogate na tuji račun. V onem kraju, kjer sem bil jaz, so se oborožili vsi pustolovci in nepridipravi in so se oglasili pri revolucionarnem sovjetu, da pristopijo k boljševikom. Vsak je dobil takoj 240 rubljev na mesec plače in popolno oblast, da dela red v deželi po svoje. Hodili so okolu po dva in dva, zlasti okolu premožnejših ljudi in so zahtevali od njih denar. Nastavili so kar puško in če jim dotičnik ni dal, kar so zahtevali, so ga brezobzirno ustrelili. Imeli so popolno oblast. Šli so v hlev in vzeli konja ali govedo in nihče se ni mogel proti njim pritožiti, zato so se vsi posestniki in premožnejši ljudje silno bali in začeli Boga prositi, da bi jih rešil te nadloge. Premožnejši ljudje se niso upali niti na svojem domu spati, ker so se vedno bali nočnih napadov. Ko sem prišel v tak kraj, so bili ljudje tudi grozno jezni na Nemce in na Avstrijce. Od kar so pa začeli boljševiki gospodariti, sem jih slišal vzdihovati: „O da bi le že prišli Germani in nas rešili.“ In res so prišli Germani. Najprej so vkorakali Nemci potem pa Avstrijci. Rusko ljudstvo je bilo tako veselo, da je prineslo Nemcem jedila in pijače k pozdravu in jih z vsem obdarovalo, kar je imelo. Takrat je dobil Germanec špeha za stonj, kolikor je hotel. Nemci so začeli takoj loviti boljševike in jih razoroževati. Komur se je dokazal zločin, so ga ustrelili. Tako sem videl, da so nekoč postrelili več sto boljševikov, med njimi mnogo 16—18 letnih dečkov, pri katerih so našli v suknji po 6 do 8 tisoč nakradenih rubljev. Tako je izgledalo boljševiško gospodarstvo v Rusiji. Kako sem se zavzel, ko pridem domov in slišim, da so med Slovenci ljudje, ki si žele takih razmer. Kako je lažljivo časopisje ljudem svet čisto drugače naslikalo, kakor je v resnici.

Tako se ne dela za domovino!

Pod gorenjim naslovom piše „Zlata doba“:

„Navdušenje za svobodno in samostojno Jugoslavijo je prešinilo ves narod.

Nabirali so se zanj podpisani, zdaj pa se prirejajo shodi — vkolikor jih seveda vlada ne prepoveduje.

To bi bilo vse prav in v redu. Toda vsaka stvar ima na solncu svojo senco, in k vsaki dobri stvari se rado pritakne tudi kaj slabega.

In tako se sliši tudi o navdušenju za Jugoslavijo, da se pridno — zamaka z alkoholom. Marsikdo ga zvrne kar sam zase kak kozarec „na zdravje“ Jugoslavije. V družbah pa še celo. Tam si ljudje dajejo pogum da ga bolj potegnejo; in ker je dober vsak povod, da se bolj pije, mora pogostokrat pomagati tudi mati Jugoslavija, da gre „delo“ bolje izpod rok. Prav zaprav ni ljubezen do domovine, ampak le ljubezen do vina, ki družbo prešinja, domovina mora biti le za botro in držati roko, da se ga več uduši. In tako se pridno popiva, nazdravlja, naliva, trka in „eksa“ „na srečno bodočnost“ naše domovine, porajajoče se Jugoslavije. Seveda domovina nima od tega nič razen — če se stvar prevečkrat ponavlja — nekaj zgubljenih eksistenc, katerih je vse prej kakor vesela.

Pri velikih shodih se pa ta reč vrši še v večji meri, prav — velikopotezno. Prva pot po shodu je navadno pot v gostilno. To je že stara navada od pamtiveka. Zdaj pa pridejo mnogi še od daleč, na vozovih okrašenih s smerečicami, venci in zastavicami. To je vse zelo lepo; ko bi se le vse to navdušenje navadno ne končalo s pijačo. A tudi to bi še se preneslo, ko bi se ne zavleklo predolgo. Zdaj pa se sliši, da se po takih shodih — ali na kraju, kjer je bil shod, ali na potu nazaj grede, ali v domačem kraju, — pije pozno v noč in tudi pleše. In da se vračajo s shodov ljudje, seveda zlasti mladi ljudje in tudi dekleta domov pozno ponoči.

In to je, zoper kar moramo odločno dvigniti glas! **Tako se ne dela za srečno bodočnost domovine!** Pitje, ples in ponočevanje namreč ne bodo prav nič pripomogli k uresničenju našega vzora, združene Jugoslavije. Srečna pa bo ta naša jugoslovanska domovina le tedaj, če bo imela v svojih mejah poštene, značajne, dostojne ljudi. To bo pa mogoče le tedaj, če bo v Jugoslaviji vladala vsesplošna treznost. Kajti pijančevanje dela ljudi vegaše in vešaste, omahljive in nezanesljive, sirove in podivjane.

Nikar torej toliko s pijačo šariti, kadar se gre za narod in domovino! To je bilo pač v navadi nekdanj, da so ljudje „delali“ za narod in dom s kozarcem v roki in s frazami na jeziku. „V to svrhu torej dvigamo čašo s klicem: Pijmo na zdravje in lepšo bodočnost naše mile domovine! Živio Slovenci! Kolikor kaplic, toliko let! Za domovino — eks!“ Tako in podobno je donelo pri pivskih omizjih in se ponavljajo — do presedanja. Zdaj smo pa storili vendar korak dalje. Take publice in takozvane „napitnice“, to ni več za naš čas. To so stokrat premlačene, navadno malo duhovite fraze, pri katerih se človek dolgočasi: zabava za velike otroke.

Delo za srečno bodočnost domovine je delo resno, delo trudapolno. Ljudstvo organizirati, politično, gospodarsko, izobraževalno, versko; dvigniti ga kulturno; pomagati mu, da bo gmotno dobro podstavljeno in da bo živelo življenje solidno, dostojno, krščansko — to se pravi delati za blagor naroda. Kaj pomaga govoričiti s čašo v roki o blaginji naroda, če pa medtem nemški kapitalisti pokupljajo po slovenskem ozemlju vse pivovarne in druge tovarne, zidajo sulferajnske šole in pokupljajo slovenska posestva — z denarjem, ki smo ga jim mi sami na roko našteji za nemško pivo, špirit, s katerim nas pridno zalagajo!

Takega „narodnega“ dela bodi enkrat za vselej konec, če hočemo res narodno živeti“.

Tako g. Janez Kalan. Ali ne prihaja to po družanju z liberalci malo pozno. Ne boli glava samo po slabem vinu, ampak tudi po slabi tovarišiji.

Italijani postopajo zverinsko z našimi ujetniki.

Novi podatki.

Novo dokaze o nečloveškem postopanju Italijanov z našimi vojnimi ujetniki podaja neki avstroogrski štabni častnik, ki se je po skoraj dveletnem ujetništvu povrnil. Klofute, udarci s puškinim kopitom po glavi in po telesu, moritev odlikovanih vojakov ter oropanje do kože je nekaj čisto navadnega, kar se dogaja, ko Italijani zajamejo naše vojake. Ujeto moštvo in častnike spremlja vsigdar močna straža konjenikov in karabinjerjev. Ujetniki morajo korakati brez vsake hrane in ne smejo niti piti vode; korakati morajo in prav naglo, da dohajajo spremljajoče konjenike. Tudi ranjeni morajo peš. Bolnim in slabotnim, ki ne morejo dohajati, groze s smrtjo. Po bitki pri Gorici je na cesti Gradiška-Romans k transportu ujetnikov pristopil italijanski častnik in je brez vsakega povoda hladnokrvno ustrelil našega narednika. Po umiku Italijanov iz Vidma so karabinjerji postrelili avstroogrške ujetnike od zadaj, ker jih ti niso mogli več dohajati. Italijanski vojaki, ki so se nahajali ob cesti, koder so naši ujetniki korakali, so pljuvali našim v obraz in jih zmerjali z nalašč za to primernimi nemškimi psokami. Transporte ujetnikov zmerja na vse mogoče načine italijansko civilno prebivalstvo vseh stanov, moški, ženske in otroci, ter da tako duška svojemu vcepljenemu sovraštvu do nas. Pri takem početju straže še pomagajo, saj jim vsi avstrijski narodi niso nič drugega kakor osovraženi „Austriaci“. Po železnici se vozijo častniki in moštvo v nabasanih živinskih vagonih. V splošnem pa dele Italijani ujetnike v dve vrsti. — V prvo vrsto spadajo ujetniki iz narodov, ktere treba osvoboditi. Te silijo, da se morajo boriti za Italijo ali antanto v obče, večinoma v Makedoniji, Albaniji, Mezopotamiji in v solunski armadi pod srbskim poveljstvom ali pa na Francoskem. V drugo vrsto pa spadajo ujetniki iz vseh drugih narodov avstrijskih; ti so delavni italijanski sužni. Potrabljajo jih povsodi v kamnitih goratih vinogradih v vičini 60° Celzija, v abruških rudokopih, pri pogozdovanju in gradbi cest ter železnic; za svoje delo dobivajo ujetniki 40 centezimov na dan. Noben avstrijski ujetnik, bodisi častnik ali prostak, se ne sme sam pokazati na ulici brez straže, da ga ne bi napadlo ljudstvo. Ujetnike pošiljajo čisto v okužene kraje na delo, v močvirja ob Etni, poleti v pomarančne in oljčne vrtove, kjer divja mrzlca (malarija), pred katero domačini zbeže. Za najmanjši prestopok se ujetniki kaznujejo s posamičnim zaporom, ali se jim odtegne plača, s postom, z verigami in celo z večletno ječo. Pri pogrebih je prepovedan vsak spreved; ne gomila, ne križ ali napis ne pričra, kje je ubogi ujetnik-trpin našel svoj zadnji počitek.

Taki so torej Italijani nasproti nam, s katerimi se bratijo verolomniki; ti Italijani naj po sodbi Trumbića ter njegovih tovarišev ter somišljenikov pomagajo ustanoviti svobodno Jugoslavijo!

Iz državnega zbora.

Dne 23. julija 1918.

Dr. Seidlerja ni več med ministri! Danes smo brez ministrskega predsednika, pa kljub temu zborujemo. Šel je, kakor jih je šlo že toliko pred njim, a vendar se razlikuje njegov odhod od prejšnjih. Za njim ne žaluje,

zares žaluje! nihče, kakor tudi se ne vesele njegovega padca — ako moremo njegov odstop tako imenovati! — zmagovavci, ki so zahtevali njegovo glavo. Dr. Seidler, ki je pred nekaj dnevi proklamiral za Avstrijo kot edino rešitev nemški kurz, je šel, a tak kurz se v odslovljenem pismu obeča še za bodoče, kar bi bili vedeli tudi brez pisma; samo vprašamo še, koliko časa bo še trajal nemški kurz, in kedaj bo prišel v veljavo avstrijski.

Toraj dr. Seidlerja ni in tudi ni grofa Toggenburga, mi pa razpravljamo prav resno o obtožbi obeh teh gospodov. Včeraj je bila zbornica skoraj prazna, a danes je polna. In opoldne je bila komedija končana tako kakor je vsak že naprej vedel: obtožba je bila odklonjena. Po proračunski debati voditi še jedno politično debato je malo težko. Vsi govori so bili samo paberki iz časopisov. Kup starejših in novejših fraz naj bi pomagal prepričati zbornico in javnost o krivdi ministrov. Zaslužila sta grajo in obsojbo v marsičem. To naj bi se pač povdarjalo, ali ako se na primer, hoče tožiti dr. Seidlerja kakor je zahteval v svojem govoru Jarc zato ker so dobile „Novice“ papir in stavce, na čemer je pa dr. Seidler popolnoma nedolžen, potem oprostite! ni bila taka obtožnica resna, ampak gola komedija.

Potem sta bila soglasno sprejeta predloga o vojno draginjskih podporah in nabavnih prispevkih učiteljstvu. Za tem se je začela tajna seja, v kateri so se razpravljali zadnji dogodki ob Pavi in kar je s tem v zvezi. Ker vlada ni marala javne seje, je morala zbornica glasovati za tajno sejo.

Doslej se ni podalo še nič novih momentov tako od strani vlade kakor tudi od strani govornikov. Vse, kar se je doslej povedalo, je bilo že vse bolj ali manj odkrito povedano že davno prej v časopisju. Nobene nove misli — nič izklesanega, — plitvo, kakor so plitvi ljudje, ki govore.

Razširjajte „Resnico“!

Ruski car mrtev. - Žalostna usoda provzročiteljice vojske.

Znano je, da je belgrajski ruski poslanik za vlade Nikolaja II. imel pri umoru avstrijskega prestolonaslednika Frana Ferdinanda svoje roke vmes. Kmalu nato je Bog ruskega poslanika v Belgradu nenadoma poklical pred Svoj sodni stol. Svetovnega krvoprelitja, ki se je pričelo z umorom Frana Ferdinanda je bila največ kriva Rusija, ki je ščuvala Srbijo in ji dajala potuho. Da bi Rusija takrat ne hotela svetovne vojne, bi je ne bilo. Za ta veliki greh nad človeštvom, pa se sedaj Rusija najbridkejšje pokori. Vsa Rusija razbita, vsak dan novi pokoli, anarhija mori anarhijo, kolera, kuga in lakota hodijo po okrvavljeni deželi... Sedaj pa je pod puškami Rusov padel tudi Nikolaj II., žrtev svojega lastnega vojnega manifesta. Uralska sovjetska vlada je dala Nikolaja II. ustreliti in govori se, da so umorili tudi njegovega sina. Strašna je časih kazen božja. S smrtjo carjevo pa žalostna usoda Rusije še ni končana. Vsak dan ji prinaša novih preizkušenj.

Izdajalec Trumbić sam izdan.

V Versaillesu se je vršilo 2. julija t. l. vojno posvetovanje antante. Na tem posvetovanju se je obravnavalo tudi vprašanje avstrijskih Slovanov: Poljakov, Čehoslovakov in Jugoslovancov. Poljakom so obljubili da jim ustanove vsepoljsko državo s pri-

mernim dohodom do morja. Izjave glede čehoslovaškega vprašanja se bile pa popolnoma nejasne, šele pozneje so Pichon, Balfour in Lansing z raznimi brzobjavkami razjasnili to vprašanje in zagotovili in izrazili, da ima antanta odločno voljo ustanoviti neodvisno Češko, k kateri bodo pripadali tudi Slovaki. Popolnoma na cedilu je ostal Trumbić s svojo Jugoslavijo po krfskem paktu, zanj antanta ni imela drugega kakor to, da je izrazila svoje simpatije. Italija je namreč postavila Francijo in Anglijo pred nujnost, da se odloči ali za italijansko ali jugoslovansko zavezništvo, da ali pripozna italijanske zahteve z 26. aprila 1915 ali pa se pridruži krfskemu paktu, ki vsebuje zahteve Srbov in z njimi zvezanih jugoslovanskih iridentistov. Za oboje se seveda antanta ni mogla odločiti, ker bi bila morala istočasno obljubiti obširno ozemlje, kjer bivajo Slovani, Italiji in Jugoslovanom. Antanta se je odločila za Italijo, Trumbiću in njegovim prijateljem pa je v tolažbo izrazila svoje simpatije. Tako je antanta izdajalca Trumbića tudi sama — izdala. Iz postopanja antante se pa da tudi razvideti, da je Trumbić zidal jugoslovanske gradove v oblake in ne na trdno skalo, in da antanta za Jugoslovane ne bo izprožila ni jednega topa, če to njej sami ni v korist.

Agitirajte in razširjajte „Resnico“ in „Novice“.

Dnevne vesti.

Slovenska Ljudska Stranka v objemu z liberalci. Kako je mislil rajni dr. Krek o liberalcih s katerimi se sedaj pajdašijo njegovi apostoli, je razvidno iz sledečega govora, ki ga je imel dne 19. marca 1912. pri občnem zbor Kmečke zveze v Celju. Govoril je med drugimi tudi to-le: „Liberalci so konjederci, ki ponujajo kmetu svojo mažo. Neki liberallec je rekel: Kmet ni za politiko, ona je samo za gospodo. Liberalci so vam dajali v mleko mak, da ste spali. — Vsak naš pristaš mora nasprotnika za nasprotnika smatrati. Lah ne sedi z Arabcem pri kavi ob eni mizi. — Liberalne papirje proč! Samo breznujno zaničevanje zaslužijo njih govori in listi. Pravi član kmečke zveze naj zvečer, ko gre spat, vpraša vest, ali je čez dan dovolj zaničeval liberalizem. — Liberalni duh sebičnosti ven iz naših vrst in src! Liberalce končajte politično! Proč liberalce iz javnosti, ven ž njimi iz javnih zastopov, še za birači ni sposoben in je prečastno mesto za liberalca. Liberalna stranka je vlačuga, ki tava kot pijan šnopsar sem in tje. Enkrat se zaleti v Nemce, pa se zopet ljubimkuje z njimi.“ — Brez vsakega komentarja.

Nekoliko svetlobe. V „Slovcu“ je nekdo 5. junija citiral neki dr. Krekov članek „Odločnost in samostojnost v katerem pravi: Morda ne doseže sam, kar je nameraval a brez dvojbe udobi nekaj tal, da je tistim, kateri gredo za njimi lažja pot in da oni tembolj gotovo pridejo do cilja. Pomnimo Hajnove čase! Tista kaplja odločnosti je zmagala.“ — In neki drugi članek v Slovcu je zapisal, da če tudi sedaj ne bo Jugoslavije, bo pa morda v 25 letih — Prelat Kalan je dejal v svojem govoru, da on ne bo dočkal Jugoslavije. — V teh izjavah je tole zanimivo: Krek sam je bil takrat, ko je pisal članek „Odločnost in sa-

mostojnost" za etapno politiko. Padec Hajnov se mu je še zdel višek! In vendar s tem, kar proslavlja dr. Krek, s padcem Hajnovim nismo mnogo pridobili, izpremenila se je samo oseba. Nas pa pri "Slovenecu" proglašajo za izdajalce, ako pravimo, da je majniška deklaracija naš maksimalen in ne minimalen program in da 25 let vendar ne moremo ostati brez vsakega napredka. Sami priznavajo, da ne bodo doživeli uresničenja tega programa, nas pa ki pravimo, da pojdimo korakoma do cilja, pa proglašajo pred narodom za lopove, dočim so oni ravno tako prepričani kot mi, da imamo mi prav. A treba je imeti "vzrok" za prepir v stranki — za gonjo proti dr. Šusteršiču. V tem tiči vsa skrivnost "Slovenčeve zagrizenosti". Vse bobnanje "Slovenčeve" je bilo dogovorjeno v ta namen, da se odstrani dr. Šusteršiča in da se pripravi tla, da pride s Koroškega za voditelja S. L. S. dr. Brejc, kateremu so tla na Koroškem postala prevroča, ker je ondi še to zavozil, kar je bilo prej pridobljenega. Začasno in radi lepšega se je za sedaj spredaj postavil prelat Kalan. Vse podrobnosti o tem sta se na dr. Brejcevem koroškem gradu dogovorila dr. Krek in dr. Korošec. Naš narod pa mora radi take osebnosti slepomišiti.

Iz načelstva JDS. "Slovenski Narod" poroča z dne 17. t. m., da se je vršila seja JDS. v kateri se je vršila živahna razprava o najnovejših ukrepih proti slovenskim naprednim listom. Poroča, da se je Jugoslovanski klub na vso moč zavzel za zatirano časopisje in da sta zlasti poslanec dr. Korošec in dr. Ravnikar storila že vse potrebne korake, da izposlujeta remedeuro, se je vzelo z odobravanjem in zahvalo na znanje. — Iz seje komuniqueja sledi, da je dr. Korošec na Dunaju okoli letal za "Domovino"! — Iz Narodnega komuniqueja posnemamo še naslednje: Daljša debata se je razpredla pri poročilu načelnika dr. Tavčarja o intervenciji, ki jo je izvršil na predlog SLS. skupno z načelnikom SLS. prelatom Kalanom pri deželni predsedniku grofu Attemsju radi znanih okrožnic kranjskega deželnega odbora. Končno je bil soglasno sprejet načelnikov predlog, ki ga je stavil načelnik dr. Tavčar sam, da naj se v bodoče vse izjave v imenu stranke oddajajo le na podlagi sklepa načelstva stranke, izjave splošno narodno-političnega značaja, ki se tičejo skupne taktike vseh narodnih strank, pa naj v bodoče podaja narodni svet. — Tako je bil torej dr. Tavčar okregan, da je šel k grofu Attemsju. Dr. Tavčerjeva oblast je odslej pristržena.

"Resnicoljubni" "Slovenec" je prinesel v letošnji 159. številki lažljivo poročilo, da je znano resolucijo ozir. Trumbič-a v seji obč. odbora v Št. Petru pri Novem mestu predlagal domači župnik Fr. Vovko, ki niti obč. odbornik ni. 18. t. m. je moral "Slovenec" to izmišljeno laž preklicati. Poleg gorenje laži pa je bil prinesel tudi obrekljivo vest, da so se šentpeterski odborniki udali znanemu pritisku in da se "več zavednih odbornikov seje sploh ni udeležilo". Županstvo Št. Peter je poslalo "Slovenecu" popravek s pojasnilom, da se v znani seji ni sklepalo pod nobenim pritiskom in da se je izmed 24 odbornikov seje udeležilo 20. Vsega tega "Slovenec" seveda ni prinesel. A tako vpošteva pošten list stvarne pravke? Sliše odborniki se vsled zadržkov niso mogli seje udeležiti. Ti so "Slovenecu" — zavedni. Kaj pa onih 20? So li ti vsi nezavedni?! In to so možje, ki so se že 6. jan. t. l. enoglasno izrekli za majniško deklaracijo, za katero so še danes navdušeni. Obsojajo pa vsakovrstne izdajalske poizkuse, pa naj tozadavne resolucije utemeljuje Slovenec ali pa kak nemški grof, kakor je šentpeterski občinski svetovalec grof

Margheri, ki ga tamošnje ljudstvo splošno spoštuje.

"Stari" in "mladi". Tako so se nazivale stranke na Slovenskem že takrat, ko je bil boj med cerkvijo in državo. "Stari" so se naslanjali izključno na cerkev, "mladi" pa na državo. Dočim so "stari" vse zlo valili le na državo, si dr. Janez Pogačar, tedanji knezoškof ljubljanski ni zapiral oči pred dejanskim položajem in ni karal le ene strani. V pastirskem listu je l. 1875 priznal, da se duhovščini tudi po novi ljudskošolski postavi odpira široko in rodovitno polje, a mera dobrodejnega vpliva ni odvisna samo od duhovske časti, ampak od osebne vrednosti. V istem pastirskem listu tudi piše: "V naših časih se od vseh strani sliši klic: Vera je v nevarnosti. Dobro. Odkod pa prihaja nevarnost? Spominjam se evangelijske prilike: Ko so delavci spali, je prišel sovražnik in je ljuliko posejal med pšenico. Preden kamen vržemo na druge, vprašajmo sebe: Ni li vera okrog nas zato v nevarnost prišla, ker smo spali, ali — kar je ravnoisto — nepristojnosti počeli?"

O deklaraciji za časa francoske revolucije so zanimive besede Lally-Tollendala: "Ako nas, ki nas je komaj dvesto, stane toliko truda, da se zedinimo v razumevanju deklaracije, pač ne moremo zahtevati, da bi vseh 24 milijonov Francozov imelo iste misli o njej."

Z nemškutarji in izdajalci nas zmerjajo sedaj, ker ne odobravamo duha, ki je prišel iz Prage. Potem so pa nemškutarji tudi tisti Čehi, ki so romali na grob Ciril-Methodov rajši kot v Prago. In bilo jih je 30.000 in vodil jih je kat. duhovnik Ceh dr. Hruban. Pa zakaj niso šli Čehi v Prago — ampak Cankarji? Ali so tudi izdajalci? Starin.

Trumbiča se sedaj otrsaja gotovi ljudje. Prav ni lepo! Ampak, če sliši človek v družbi mladine take besede: Kedar bo Avstrija tepena, takrat bomo mi zmagali... Mi bomo imeli kmalu svoje ministre... Mi smo Čehi... Rajše pod Italijo... Odkod je prišel ta duh? Zato ni čudno, da so bili gotovi ljudje vsake zmage Avstrije — žalostni.

V "Domoljubu" beremo tele vrstice v št. 28, stran 292: Nad 100.000 oseb je na Hrvaškem bolnih na spolnih boleznih. Kaj nam pomaga Jugoslavija, če se ljudstvo ne bo varovalo te kuge! — Tako Domoljub — mi pritrjujemo.

Pozivljamo uredništvo "Slovenca" in "Domoljuba", naj že vendar enkrat prinese doslovno svobodomiseln program nove liberalne stranke. To je storil celo "Jugoslovani" v svoji 36. št. Ampak, dokler bosta romala na politična božja pota v Prago in na Dunaj dr. Izidor Cankar, glavni urednik "Slovenca" in dr. Kramer, glavni urednik "Slov. Naroda" — bo težko kaj.

Pogum starini! V "Jugoslovani" z dne 13. julija 1918 beremo, da je dr. Tavčar — nedavno izvoljeni novi načelnik bral poštene levite mladim liberalne stranke in sicer v "Slov. Narodu" z dne 27. junija. Torej ima tudi novopečena liberalna stranka svoje mladine in starine! Zelo zanimivo pa je poročilo "Jugoslavana", ki se glasi konečno doslovno: Gotovo je mnogo članov v J. D. S. (to se pravi v stari liberalni stranki) prepričanih, da bo kljub novemu imenu in programu ostalo lepo vse pri starem. Tako piše "Jugoslovani". Mi pristavljamo: Počasi se odpirajo oči!

Zoper "Reichspošto" je "Slovenec" silno nestrpen. Res, da je list nemški, a je vendar edini na Dunaju, ki ima krščansko stališče. "Slovenec" kot katoliški list, ki se žiska v Katoliški tiskarni in ki se vzdržuje od katoliškega tiskovnega društva pa priobčuje dan za dnem cele prepise iz brezverskih nemških listov. Žalostna nam majka.

"Bog in narod" — to geslo je "Slovenec" zopet vpeljal, ko agitira za "Zarjo". Kolikor je nam znano, je to geslo preporditelj katoliškega gibanja na Slovenskem katoliški škof dr. Mahnič obsodil. Torej naj "Slovenec" škofa uboga!

Svoboda, svoboda, svoboda — tako čitamo dan za dnem v "Slovenecu" — a žalostno, da še mnogi niti misliti ne smejo svobodno.

Nekaj več takta in oljke. V "Slovenecu" je bil z dne 16. julija priobčen dopis iz Planine brezdvomno iz peresa g. J. Maierhoferja, ki ga je gostoljubno sprejela kranjska dežela. Dopis je pa poln napadov na dež. odbor, češ da deželni očetje samo krpajo razne "novice" in "resnice" v svojih jetičnih listih, za sestradano vipavsko ljudstvo pa ne skrbe. Tudi pristavi, da za Šusteršič-Lampetove nervoznosti nimajo smisla in da jih taki ljudje ne bodo komandirali. — Svetujemo g. J. Maierhoferju, naj se takoj obrne na Jugoslovanski klub na Dunaju, ki bo takoj spisal obširno interpelacijo na vlado in bo takoj ljudstvu pomagano.

Naše občine proti Trumbiču. Deželni odboru so poslale izjave, s katerimi obsojajo veleizdajalsko početje dr. Trumbiča in njegovih tovarišev naslednje občine: Toplice, Breznica, Črešnjevce, Božakovo, Št. Vid pri Zatičini, Suhor, Našovce, Št. Rupert, Križ, Dobernič, Bohinjska Bistrica, Vrbljenje, Ovsiše, Dol (okr. Črnomelj), Šmartno pod Šmarnogoro, Podgorica, Kresnice, Kamnagorica, Dvor (okraj Rudolfovo), Zg. Tuhinj, Mlaka, Trzin, Cekovnik, Mošnjé, Št. Jošt pri Vrhniku, Črni vrh nad Idrijo, Brezovica, Draščiči, Moravče, Fara, Velika Vas, Dole pri Idriji, Vače, Žužemberk, Žiri, Klanec, Tribuče, Videm pri Dobropoljah, Zagradec, Lokvica.

Občine proti Trumbiču. Z vsakim dnevom narašča število onih občin, ki se jasno in odločno izjavljajo proti veleizdajniškemu prizadevanjem Ante Trumbiča. S tem pričajo naše občine, da delo tistih, ki so po časopisju hoteli zastrupiti vse ljudstvo, ni uspelo tako, kakor so pričakovali. Malo je občin, ki so v svojo škodo nasledle hujskarijam. Naše ljudstvo se izjavlja za Avstrijo in noče o protlavstrijskih hujskačih ničesar vedeti. Izjave proti Trumbiču so dež. odboru kranjskemu nadalje poslale naslednje občine: Devica Marija v Polju, Lože, Planina pri Vipavi, Col na Vipavskem, Predasel, Gorenje Polje, Smednik, Bukovje, Sv. Križ pri Kostanjevici, Planina pri Raketu, Št. Vid pri Vipavi, Banjaloka, Vojško, Dole pri Litiji, Trebeljevo, Begunje, Goče, Godovič, Paloviče pri Kamniku, Studenec, Kaplja vas, Knežak, Jurjovica, Sv. Gregor, Domžale.

"Dolenjske Novice". Kurentov album, ki se norčuje iz škofove mitre in je poln blasfemij, priporočajo tudi "Dolenjske Novice". Mladinska površnost!

"Jugoslavana" je policijska oblast ustavila.

Poslanec Jaklič je na pristojnih mestih opozoril na veliko škodo, ki jo je napravila toča minulo nedeljo v nekaterih občinah velikolaškega okraja in prosil, da se prebivalstvu kolikor mogoče olajša beda in se rekvizicije živil in sena opuste.

Občni zbor Katoliškega tiskovnega društva se vrši dne 6. avgusta. Dnevni red: Poročilo načelstva. — Volitev odbora. — Slučajnosti.

Duhovniške spremembe. Premeščeni ozir. nameščeni so gg. Peter Natlačen, kaplan iz Metlike, k sv. Petru v Ljubljano; Edvard Šimnic, kaplan od sv. Petra v Ljubljani, v Cirknico; Franc Lovšin, kaplan iz Loškega Potoka, v Št. Vid pri Zatičini; Štefan Traven, kaplan iz Dol v Radeče pri Zidanem mostu; Franc Hönigman, kaplan

iz Radeč pri Zidanem mostu v Boštanj; Anton Zalokar, kaplan iz Črnomlja v Knežak; Karol Žužek, kaplan iz Knežaka v Postojno; Janez Kalan, kaplan iz Postojne v Trnovo na Notranjskem; Janez Dolenc, kaplan v Trnovem na Notranjskem za vikarja v Podgraje v tržaški škofiji; Martin Gorše, kaplan iz Koroške Bele v Idrijo; Alojzij Tome, kaplan iz Mokronoga v Radovljico; Ignacij Breitenberger, kaplan iz Sp. Idrije na Jesenic; dr. Tomaž Klinar za kaplana v Kranj; Jožef Arh, semeniški duhovnik, za kaplana v Loški potok. Novomašniki: Franc Rožič, za kaplana v Vreme; Leopold Govekar za kaplana v Dole; Franc Presetnik za kaplana v Koroško Belo; Andrej Šavli za kaplana v Mokronog; Ciril Milavec za kaplana v Spodnjo Idrijo.

Sledeči listi za fronto prepovedani: Arbeiter-Zeitung, Arbeiterwille, Friede, Glas Slobode, Slovenec, Slovenski Narod, Lidové Noviny, Venkov, Večer, Narodni Listy, Il Lavoratore, Ilustrovany Kuryr Codzienny, Kuryr-Lwowski, Piast, Vilag, Nepszava, Naprej, Hrvatska Država, Hrvatska Njiva, Glas Slovenaca, Hrvata i Srba, Berliner Arbeiter-Zeitung.

Strelivo za lovce. Poljedelsko ministrtvo je odredilo, da se bo tudi letos kolikor možno poskrbelo za divjačino v aprovizacijske svrhe in za izdatno varstvo polja pred škodo, ki jo napravljata divjačina, na ta način, da bo dalo lovcem za čas lova na razpolago primerno množino lovskega streliva.

Vsak dan najnovejše vesti prinaša dnevnik „Novice“. Naročite ga takoj! Naročnina znaša za pol leta 20 kron, za četrt leta 10 kron. Naročnino je pošiljati Zadržni tiskarni v Ljubljani.

Gospodarske vesti.

— Zopetno zvišanje voznih cen na državni železnici. Z Dunaja nam poročajo: Državne železnice pripravljajo za jesen zopetno zvišanje osebnega tarifa in sicer v izmeri zadnjega zvišanja.

Nove cene poljedelskih produktov. Odredba urada za ljudsko prehrano določa prevzemne cene žitno prometnega zavoda, za glavne vrste žita, krmil, stročnic in krompirja za žetev l. 1918 tako, da so se rastočim produkcijskim stroškom primerno zvišale. Da se čim preje dobava letošnjih pridelkov izvrši so se določili, podobno kakor na Ogrskem in na Nemškem za krušno žito, t. j. za pšenico, rž in ječmen, pribitek temeljnim cenam. Ta pribitek je tako urejen, da se za oddaje do 15. julija t. l. prelema cena zviša za 25 K, za oddaje do konca julija za 20 K, v avgustu za 15 K, v septembru za 10 K in od 1. oktobra do 20. decembra letos za 5 K. V neposredno od vojne prizadetih pokrajinah lahko urad za ljudsko prehrano dovoli izvanreden pribitek.

Odredba proti nemadjarom na Ogrskem. Neka naredba ogrske vlade omejuje imobilijarno posest na ta način, da se more prodaja iste izvršiti le, ako to vlada prej dovoli. Odredba je naperjena proti nemadjarom in ima namen omogočiti prodajo na take osobnosti, ki vladni iz narodnosti ali političnih ozirov niso ljube.

Tihotapec v vojaški obleki. Nedavno je pozvala budapeštanska policija nekega topničarja, ki še je hotel odpeljati iz Budapešte, naj se legitimira. Ta se je zdel policiji sumljiv, ker je nosil večji sveženj. Topničar je pokazal neke dokumente, katere je spoznala policija za ponarejene. Pregledala je tudi sveženj in je v njem našla moko. Pri zaslišanju je aretirani izpovedal, da se

piše Schöller in da je iz Dunaja doma. Pred nekaj časom je dezertiral od svojega regimenta in si je preskrbel ponarejeno listino na podlagi katere je baje smel jemati s seboj po 50 kg moke ali ravno toliko masti. Kot dezertar se je preživljal s tihotapstvom in je priznal, da si je na ta način zaslužil nad 100.000 kron.

Industrijalno pitanje prašičev na Ogrskem se ni obneslo. Spomladi letošnjega leta je ogrski prehranjevalni urad odredil rekvizicijo suhih še ne spitanih prašičev. Malemu posestniku je bilo pitanje prepovedano, zato pa se je uvedlo industrijalno pitanje, katero so izročili nekaterim budapeštanskim velikim bankam. Ta stvar jim je obetala letnega dobička najmanj 12 milijonov kron. Način pa se ni obnesel. Med tesno v svinjakih stlačeni živalimi je kmalu izbruhnila kuga.

Dva bika za 26.000 kron. V Mezöhegyies sta bila prodana dva po poldrugo leto stara plemenska bika za 26.000 kron.

Ladjedelnica za poreške ladje pod imenom „Fluvia“ so osnovali v Raabu ob Donavi. Udeleženi so dunajsko bančno društvo, ogrska bančna in trgovska akc. dr., tvrdka Fratelli Cosulich iz Trsta, ogrska akc. dr. in budapeštanska ogrska železniškoprometna akc. dr.

Milo iz margarina. Centrala za olje in mast javlja, da ponekod prekuhavajo margarino v domačem gospodinjstvu za milo. Kuhanje mila doma je sploh prepovedano in gospodinje ustrezajo sebi in bližnjemu, če raje naznanijo oblasti, kje se dobiva slaba margarina, kakor da jo za drag denar kupujejo in iz nje varijo slabo milo.

Podraženje kruha. Dunajska pekovska zadruga je v svoji zadnji seji zahtevala podražitev kruha, ker so se tudi obratni stroški podražili. Tudi vlada se bavi sedaj z načrtom, da podraži kruh. Sploh pa je vlada že 1915/16 nameravala podražiti kruh, toda ni tega storila, ker se je bala, da bi to povzročilo razburjenje, ki bi imelo slabe posledice. Sedaj se je vlada zopet oprijela tega načrta in ga zagovarja, da bi bilo preveč stroškov, ako se obdrže stare cene za kruh; ti stroški bi obtežili državno blagajno za eno milijardo kron.

Cene v Odesi. „Pravo Lidu“ piše: Iz Odesa nam poroča vojak: Velika draginja je tu. Svinčnik stane 2 K, malo zrcalce, ki je stalo pri nas 40 h, stane tu 3 K, škatljica vžigalic 70 h, papir in kuverta 50 h, voznja z električno železnico po Odesi 2 K, pol litra piva 4 K, soda voda 4 K, samo kruh je tu na karte in še ne zadošča za vse. Kmetje vozijo sem iz okolice kruh in ga prodajajo za 40—50 K hlebček. Danes je kupil nek naš vojak kruh v teži 3 kg za 60 K.

Pomaranče, smokve in drugo južno sadje pošiljajo Italijani na Angleško in v Ameriko. Velika pomaranča stane na Angleškem 2 vin, naše valute, smokve je dobiti za naravnost smešne cene. V Ljubljani pa velja 1 kg svežih smokv 8 K.

Pivo v miru in v vojni. Kakor je znano, so hoteli v začetku vojne varjenje piva ustaviti. V očigled pomanjkanja kruha in moke so se oglasili številni glasovi, in to ne samo med antialkoholiki, ampak tudi med strokovnjaki za prehrano in zdravniki, da je pivo v času splošnega pomanjkanja nepotrebno nasladilo, ki požre ljudstvu doberšen kos kruha. Posebno je pa še Kranzov proces vzbudil v javnosti razpoloženje, ki je boj proti pivu na merodajnih mestih olajšalo. Že 1916. l. je nastopila kriza: v gostilnah so od meseca do meseca točili manj piva, nehale se prodajanje „čez ulico“, končno pa je pivo v mnogih pivnicah kar za cele dni izginilo. To je bil hud čas brez piva, ki bo marsikoga spominjal na sve-

točno vojno. Toda to stanje brez piva ni bilo vzdržno zaradi težke industrije in vojaštva. Ko je šlo poleti 1917 zadnjih 30.000 hl piva, ki je bilo določeno za delavstvo koncu in je vojno ministrstvo vprašanje piva poverilo uradu za ljudsko prehrano, so žugale v nekterih vojnih obratih stavke, kakor pri Škodi, v arzenalnih tovarnah, v vitkoviških in Mannesmannovih tovarnah, vsled česar so bili prisiljeni variti pivo, katero je delavstvo tako energično zahtevalo. Pivovarnam je poleti 1917 urad za ljudsko prehrano zagotovilo 20% piva, oziroma snovi, iz katerih se vari pivo. Ta množina piva je znašala okoli 100.000 hl in je bila izključno odločena le za vojne in državne obrate, kjer se dela pri hudi vročini ali močnem prahu, kakor n. pr. v premogokopih in pa za vojaštvo v bolnicah in na soški fronti, kjer je bilo takrat na kraških tleh grozno pomanjkanje vode, ker so bili vodovodi razstreljeni. Ta dovoz piva na soško fronto, akoravno je pozno dospel, je rešil tisočim vojakom življenje, ki so bili izpostavljeni nevarnosti, da umro za tifuzom. Predno pa so zaloge piva pošle, je morala vlada že misliti na to, da dovoli del pridelka l. 1917 za pivo. Zato se je prepustilo pivovarnam 350 vagonov sladu in pa sirek, ki raste po ogrskem močvirju in je bil do tedaj le malo čisljan — le slama se je porabljala za metle — sedaj pa stane 1 kg 5 do 7 K. Tudi iz drugih snovi, kakor iz koruze, krompirjeve moke, fižola, pese, medu itd. so poskušali variti pivo, a pokazalo se je, da je ječmen najbolj prikladen za pivo, osobito ker se odpadki dobro porabijo za krmo. Kakor se poroča iz strokovnjaških krogov, gredo zaloge piva iz žetve 1917. h koncu in je dvomljivo, če bodo kompetentne oblasti imele dovolj energije, da se nasprotnikom piva upro in dovolijo pivovarnam zadostno množino surovin. Mesto za razdeljevanje piva je poprašalo po vojnoindustrijskih obratih in je že dobilo stotine izjav, v katerih težki delavci označujejo pivo za tako važno, kakor kruh. Posebno na Češkem, kjer je le malo vina in sadjevca, porablja delavstvo pivo poleg kruha za hrano. Če bi se pivovarne ustavile, bi se pokončalo velike množine droži. Drož pa ni mogoče na enkrat zopet napraviti; varjenje piva bi bilo pretrgano, kar bi imelo katastrofalne posledice. Opuščeni pivovarniški delavci bi si morali poiskati drug zaslužek, vsled česar jih ne bi bilo lahko hitro spraviti v pivovarne nazaj. — Varjenje piva se je v Avstriji v vojni zmanjšalo na 5 odstotkov množine v miru, tako da se od mirovnih 20 milijonov hl vari sedaj le še 1 milijon hl piva. Eno šestino od te množine je urad za ljudsko prehrano določil za vojno industrijo, bolnice in vojaške domove, ostanek čez 800.000 hl pa se je oddal gostilničarjem. Pivo je v miru vsebovalo 10 odstotkov ekstraktnih snovi, v vojni pa le 5 odstotkov in 95 odstotkov vode. Varjenje piva je v Avstriji tako močno omejeno, da se za to množino piva, kar se ga še sedaj vari, ne potrebuje več žita, kakor ga porabi cela Avstrija 3 dni za kruh. Cena pivu je poskočila za štirikrat in še več. V mnogih gostilnah se toči tudi ogrsko pivo, ki je pa še dražje. Na Ogrskem varjenje piva ni daleko tako omejeno, ker prinaša mnogo denarja v deželo. Ugotovilo se je, da se je ječmen, ki se ga je odtegnilo pivovarnam, potom tihotapstva prodal za krmo, torej ni prišel ljudem v prid.

Vojni dolgov ter obrestovanje istih. Finančnemu zakonu o državnem proračunu za 1918/19 je pridejana sestava vojnih dolgov, iz ktere posnemamo, da znašajo dolgov na vojnih posojilih do 31. maja 1918 29.255 milijonov. Po ožila avstro-ogrskе banke so znašala 30. junija 1918 177691

milijonov kron, posojila konsorcija za državne kreditne operacije 7030·2 mil. kron, marčna posojila proti zakladnim menicam 3124·9 mil. kron, posojila v inozemski valuti 122·3 mil. kron. Celotne vojnokreditne operacije izkazujejo 30. junija 1918 znesek 57201·5 milijonov kron. V proračunu se je za obrestovanje vseh do 30. junija 1918 opravljenih vojnih dolgov, všteti osem vojno posojilo, postavila svota 2510·2 milijonov kron.

Vlada — zagrabi! Kakor znano je bilo treba svojedobno naznaniti vse zaloge sukanca, ki so pripadle tozadevnim centralam. V „Neues Wiener Tagblattu“ pa se nahaja inserat, v katerem se ponuja sukane, in sicer 10.000 tucatov sukanca za stroje po 500 jardov (11 jardov = 10 metrov), 1000 tucatov sukanca za gumbe po 500 jardov, 10.000 tucatov štronic za ročno šivanje po 50 metrov, 1000 tucatov ročnega sukanca po 500 jardov. Ponudbe je nasloviti na neko dunajsko židovsko tvrdko. Kako pride ta židovska tvrdka navzlic vsem odredbam in navzlic temu, da more navaden zemljan dobiti sukanec le potom tihotapstva, do tega, da more ponujati tako redno množino sukanca, ki je po današnjih normalnih cenah vreden več milijonov kron.

Veliki dobički. Ogrska hipotečna banka izkazuje 6.723.559 K 79 h, budapeštanski parni mlin „Viktorija“ pa 1.462.317 K 93 h čistega dobička.

Mleko v Švicl se je podražilo od 33 na 44 centimov. Za ubožne sloje je urejena posebna oddaja cenejšega mleka.

Delovni zaslužek v Rusiji se je od začetka vojne do lanskega leta podražil za približno 500%, živila za 600%.

Gotove obleke so preje uvažali v Turčijo in se je v deželi sami napravilo zelo malo oblek, sedaj pa so vse obleke skoraj izključno konfekcije.

O oprostivah kmetovalcev. Domobranski minister je izjavil te dni, da se je zavzel za to, da se letnik 1870 trajno odpusti in da se trajno oproste črnovojniki, ki pripadajo k poljedelstvu in ki imajo B ali C izvid, i. s. letniki 1871, 1872, in 1873. Da se prošnje za oprostitev pospešijo, se združi poljedelski oddelek za oprostitev v domobranskem ministerstvu z oddelkom za oprostitev v poljedelskem ministerstvu in nanovo organizira. Če želijo biti oproščeni mali kmetje, se bo to v zelo nujnih slučajih dovolilo. Minister je nato z ostrim povdarem nastopil proti očitku, češ da se pri oprostivah protežira ta ali oni narod; ta trditev se lahko vsak čas spodbi s statističnimi podatki. — Poljedelskim rokodelcem, kot kovečem, kolarjem, sedlarjem, sodarjem itd.

bo dovoljen tudi primeren poljedelski in žetveni dopust.

Ukrajinski konji za Kranjsko. Deželni odbor v zvezi z deželnim mestom za vnovčevanje živine je naročil v Ukrajini večje število ukrajinskih konj in sicer najmanj 1000. Prvi transport 57 konj, je pa na poti vojaštvo samovoljno vzelo in dirigiralo na laško fronto. Dežela zahteva seveda popolno odškodnino. Drugi transport 51 konj je bil te dni razprodan. Zanimanje za ukrajinske konje je jako veliko. Ravnokar je dospel zopet transport 100 ukrajinskih konj v Ljubljano. Ti konji se živinozdravniško pregledajo in od strokovnjakov cenijo.

Na Kolpi uvedejo te dni med Siskom in Pokupskim motorni osebni promet.

Toča je opustošila mnogo krajev na Dolenjskem, Gorenjskem, Notranjskem in ljubljanski okolici. Kmetova nada je uničena. Kmet ostane trpin, tisti, ki vidijo vedno solnce, pa bodo še vedno upili „koliko zaslužijo“.

Štiri železniške vagonc ovac, ki so bili namenjeni za Trst, je zaplenila ljubljanska mestna aprovizacija neki ljubljanski družbi na južnem kolodvoru. Kostrunovo meso se prodaja sedaj v Ljubljani po 10 K kilogram.

Novi ministrski predsednik baron Hussarek. — Tajna seja državnega zbora.

Dunaj, 24. julija.

V zbornici se vrši tajna seja o dogodkih pri Piavi. Navzočih je več poslancev kakor je običajno v javnih sejah. — Vse se zanima kake uspehe bo imel novi ministrski predsednik baron Hussarek pri pogajanjih s strankami. Ali bo dobil večino za proračun? Jutri popoldne pojde poročat cesarju, kaj je dosegel pri pogajanjih s strankami. — Židovsko-liberalno časopisje kakor je „Neue Freie Presse“ in „der neue Abend“ mu nasprotuje odločno. Na njem ni nič dobrega, sploh ni oseba, ki bi bila mogoča kot ministrski predsednik. Socijalno-demokratsko časopisje mu očita, da je sedel v Stürkhovem kabinetu, ko je ta absolutistično vladal. Hladno je tudi krščansko-socijalno časopisje. Hussarek ima neizmerno velike težave, ako hoče premotiti nasprotstva med interesi strank, katere naj bi sestavljale večino. Nemci žele, da predvsem priseže na „nemški kurz“ in jim izpolni obljube, katere jim je podal v imenu vlade dr. Seidler. Pa te bo še kako

pogovoril, težje bo spraviti k vladnemu ojestu Poljake in Rusine. Ako ustreže jednim mu uidejo drugi. Rusini hočejo delitev Galicije, a Poljaki se ji z vso silo upirajo, ker hočejo vso Galicijo za Poljsko. Čehi se upirajo razdelitvi Češke v okrožja, kar je za Nemce iz Češkega conditio sine qua non itd. itd. sama nepremotljiva nasprotja. Jugoslovani so mu povedali, da stoje na stališču majske deklaracije. Hussarek išče trenutno večino za proračun, a potem bo pa že šlo, dokler bo šlo, si misli Hussarek, kakor si je mislil in delal vsak avstrijski ministrski predsednik.

Ali ste že pridobili novega naročnika našemu dnevniku „NOVICE“.

Nečuvena „Domoljubova“ lažnjivost.

Domoljub z dne 25. julija piše sledeče: „Deželni glavar dr. Šusteršič je pisal na visoko mesto neprijazno pismo o našem domačem strelskem polku št. 2. Polk je bil prestavljen iz Ljubljane, k čemur je brez dvoma „prijazno“ pismo deželnega glavarja precej pripomoglo.“

Taka lažnjivost je že vnebovpijoča. Že davno je pojasnjeno, da je vsa zadeva o takozvanem dr. Šusteršičevem pismu samo zlobna izmišljotina. Na poziv kdor je to pismo videl, vse molči. „Domoljub“ pa na novo širi to laž in hujskarijo. Seveda je stvar proračunana za vojake. Clani K. T. D. kaj pravite k takemu početju?

Velika bitka na zahodu.

Med Aisno in Marno so Nemci ustavili prodiranje. Napadle so jih močne sovražničkove skupine, ki pa niso mogle prodreti nemških vrst. Sovražnikova protiofenziva se je doslej ponesrečila.

Ali ste že pridobili novega naročnika našemu tedniku „RESNICA“.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predujme na blago. — Eskomp-tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.